

Zakon o sahranjivanju i grobljima

Zakon je objavljen u "Sl. glasniku SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Sl. glasniku RS", br. 53/93, 67/93, 48/94, [101/2005](#) i 120/2012-OUŠ.

NAPOMENA: Prečišćeni tekst zaključno sa Odlukom Ustavnog suda broj IU-53/2006 („Sl. glasnik RS“, br. 120/12), koje su u primeni od 21. decembra 2012. god.

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Sahranjivanje umrlih, određivanje i stavljanje van upotrebe groblja, održavanje i uređenje groblja i krematorijuma vrši se na način utvrđen propisom skupštine opštine, donetim u skladu sa načelima ovog zakona i drugim propisima koji se odnose na sahranjivanje i groblja.

Član 2.

Sahranjivanje umrlih može se vršiti samo na groblju.

Van groblja se može izvršiti pokopavanje samo u slučajevima predviđenim posebnim zakonom ili na zakonu zasnovanom odlukom skupštine opštine.

Član 3.

Sahranjivanje se vrši u skladu sa odgovarajućim sanitarnim propisima, a na način koji odgovara pijetetu prema umrlom, dostojanstvu mesta na kojem on počiva i uz poštovanje osećanja srodnika umrlog i drugih osoba koje su bile bliske sa umrlim.

Pod sahranjivanjem, u smislu ovog zakona, smatra se pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog, odnosno spaljivanje posmrtnih ostataka i ostavljanje pepela na određena mesta i druge radnje koje se u tom cilju preduzimaju.

Član 4.

Grobljem se, u smislu ovog zakona, smatra zemljište koje je odgovarajućim urbanističkim planom ili odlukom skupštine opštine određeno za sahranjivanje umrlih.

Urbanističkim planom ili odlukom iz stava 1. ovog člana, utvrđuju se lokacija i urbanističko-tehnički uslovi za podizanje objekata neophodnih za vršenje pogrebne delatnosti (mrtvačnice, prodavnice i drugi objekti), komunalnih uređaja i instalacija, spoljnih i unutrašnjih saobraćajnica, za određivanje grobnih mesta, za izgradnju grobnica, drugih spomen objekata i za podizanje spomenika.

Prilikom određivanja zemljišta za groblje mora se posebno voditi računa o zaštiti izvorišta za snabdevanje vodom, objekata za snabdevanje vodom za piće, geološkom sastavu tla, kao i o sanitarnim i drugim uslovima propisanim za podizanje groblja.

Član 5.

Groblja se moraju koristiti u skladu sa opštim uslovima kojima se obezbeđuju njihova namena, korišćenje i drugi uslovi utvrđeni zakonom, odnosno odlukom skupštine opštine u skladu sa zakonom.

Član 6.

Poslove pogrebne delatnosti i uređivanja i održavanja groblja vrše organizacije udruženog rada kojima je skupština opštine poverila vršenje ovih poslova.

Uređivanje i održavanje groblja skupština opštine može poveriti i mesnoj zajednici.

Član 7.

Prilikom sahranjivanja mogu se vršiti verski obredi koji nisu u suprotnosti sa propisima o pravnom položaju verskih zajednica.

Član 8.

NAPOMENA: Ustavni sud Republike Srbije utvrdio je svojom Odlukom broj IU-53/2006 („Sl. glasnik RS“, br. 120/12) da odredbe člana 8. Zakona o sahranjivanju i grobljima (u "Sl. glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Sl. glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/2005), nisu u saglasnosti sa Ustavom, i da iste prestaju da važe danom objavljivanja odluke u „Sl. glasniku RS“, odnosno 21. decembra 2012. god.

II. SAHRANJIVANJE

Član 9.

Sahranjivanje se može izvršiti posle utvrđivanja smrti na način određen posebnim propisima.

Sahranjivanje se može izvršiti najranije po isteku 24 časa od momenta nastupanja smrti.

Član 10.

Pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog vrši se na groblju koje je u upotrebi.

Groblje u upotrebi koje se nalazi u gradu, naselju gradskog karaktera, ili u turističkom mestu mora imati prostoriju koja služi za čuvanje posmrtnih ostataka umrlog do sahranjivanja i ispraćaj posmrtnih ostataka (u daljem tekstu: mrtvačnica).

Član 11.

Odobrenje za pokopavanje u određeno groblje i grobno mesto daje nadležni organ opštine, odnosno organizacija udruženog rada koja vrši poslove pogrebne delatnosti, uređivanje i održavanje groblja, ili mesna zajednica kojoj je povereno vršenje poslova uređivanja i održavanja groblja.

Sahrana spaljenih posmrtnih ostataka umrlog vrši se ostavljanjem pepela na određena mesta.

Član 12.

Posmrtni ostaci, po utvrđenoj smrti, prenose se na groblje i do sahrane čuvaju u mrtvačnici, ako na groblju postoji mrtvačnica.

Posmrtni ostaci mogu se, sa odobrenjem verske zajednice, čuvati i u crkvama, kapelama i drugim objektima koji su namenjeni za vršenje verskih obreda do sahrane.

Pre sahranjivanja, posmrtni ostaci mogu biti izloženi na određenom mestu van groblja, radi ukazivanja posebnih posmrtnih počasti, ako sahranjivanje organizuje društveno-politička zajednica ili po odobrenju nadležnog organa opštine.

Član 13.

Spaljivanje posmrtnih ostataka može se vršiti ako je takvu želju za života izjavilo umrlo lice ili po nalogu lica koje je dužno da sahrani umrlog (član 14).

Spaljivanje posmrtnih ostataka ne može se vršiti ako je umrli za života izrazio želju da se njegovi posmrtni ostaci ne spaljuju.

Spaljivanje posmrtnih ostataka lica koja nisu umrla prirodnom smrću, može se izvršiti samo po odobrenju organa nadležnog za pokretanje ili vođenje krivičnog postupka.

Član 14.

Sahranjivanje umrlog dužni su da obezbede njegovi srodnici, odnosno lica koja bi prema važećim propisima bila obavezna da ga izdržavaju, odnosno da se o njemu staraju ili druga fizička i pravna lica koja preuzmu obavezu da obezbede sahranjivanje, odnosno koja su dužna da se o tome staraju.

Ako ne postoje lica iz stava 1. ovog člana, ili ako lica koja su dužna da izvrše sahranjivanje to odbiju, ili nisu u mogućnosti da sahranjivanje obezbede, sahranjivanje će izvršiti organizacija udruženog rada koja vrši poslove pogrebne delatnosti i uređivanje i održavanje groblja, ili mesna zajednica kojoj je povereno vršenje tih poslova, ili nadležni organ opštine u mestu u kome je lice umrlo, odnosno gde su posmrtni ostaci nađeni.

U slučaju iz stava 2. ovog člana prijavljivanje sahrane, utvrđivanje identiteta umrlog i upis u matičnu knjigu umrlih vrši nadležni organ opštine.

Član 15.

Troškove sahranjivanja snose lica koja su bila dužna da umrlog za života izdržavaju ili da se staraju o njegovom sahranjivanju.

Ako ne postoje lica koja su dužna da obezbede sahranjivanje (član 14. stav 1) troškove sahranjivanja snosi opština na čijoj teritoriji je umrli imao poslednje prebivalište, a ako se ne može utvrditi poslednje prebivalište umrlog, troškove snosi opština na čijoj je teritoriji umrlo sahranjeno lice, odnosno na čijoj teritoriji su nađeni posmrtni ostaci umrlog.

Opština koja je obezbedila sahranjivanje umrlog lica ima pravo na naknadu troškova od lica koja su bila dužna da obezbede sahranjivanje (član 14. stav 1), odnosno iz zaostavštine umrlog.

III. GROBLJA

Član 16.

Svako naseljeno mesto, po pravilu, ima groblje.

Izuzetno, u jednom naseljenom mestu mogu se odrediti i posebna groblja, čije se uređenje, održavanje i korišćenje reguliše posebnim propisima (groblja boraca narodnooslobodilačkog rata, groblja sa posebnim memorijalnim obeležjima i sl.).

Član 17.

Organizacija udruženog rada koja vrši poslove pogrebne delatnosti i uređivanja i održavanja groblja ili mesna zajednica kojoj je povereno vršenje tih poslova daje na korišćenje grobna mesta (parcele) pod uslovima i na način utvrđen odlukom skupštine opštine.

Grobno mesto (parcela) koje je dato na korišćenje ne može se stavljati u pravni promet.

Član 18.

Posmrtni ostaci sahranjenih moraju da počivaju u grobnom mestu najmanje 10 godina od dana sahranjivanja.

Porodica, srodnici i druga lica koja za to imaju interes imaju pravo da po isteku roka počivanja iz stava 1. ovog člana, produžuju počivanje posmrtnih ostataka pod uslovima koje utvrdi skupština opštine.

U isto grobno mesto ne može se izvršiti sahranjivanje, ako od prethodne sahrane nije protekao rok iz stava 1. ovog člana osim u slučajevima koje utvrdi skupština opštine.

Član 19.

Posmrtni ostaci sahranjenog mogu se iskopati i preneti na drugo groblje, po prethodno pribavljenom odobrenju opštinskog nadležnog organa i odobrenju organa nadležnog za poslove sanitarne inspekcije, ako je na drugom groblju obezbeđeno grobno mesto za sahranu.

Ako se na osnovu odluke nadležnog organa opštine vrši iskopavanje i prenos posmrtnih ostataka pre isteka roka kojim je produženo počivanje posmrtnih ostataka, troškove iskopavanja i prenosa posmrtnih ostataka, grobnih znakova, spomenika i drugih predmeta tih grobnih mesta snosi opština čiji je organ naredio iskopavanje i prenos posmrtnih ostataka.

Član 20.

Groblje stavljeno van upotrebe, ili deo takvog groblja, može se koristiti za druge namene, prema urbanističkom planu i njime određenim uslovima, posle isteka obaveznog roka počivanja za sva grobna mesta, ili posle izvršenog prenosa posmrtnih ostataka iz onih grobnih mesta za koje još nije istekao rok kojim je produženo počivanje posmrtnih ostataka.

Član 21.

Uređivanje i održavanje groblja vrši se saglasno uslovima koje odlukom utvrđuje skupština opštine.

Odlukom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se naročito: uslovi za uređivanje i održavanje groblja (sanitarno-tehnički uslovi za uređenje grobnog mesta, održavanje zelenila, uređivanje i održavanje prilaznih puteva i staza, održavanje objekata na groblju i sl.), održavanje reda na groblju, određivanje vremena vršenja sahranjivanja i dr.

Član 22.

Izgradnja odnosno rekonstrukcija grobnice ili drugog spomen-obeležja, kao i podizanje, prepravka ili uklanjanje spomenika i drugog predmeta na grobu, može se vršiti ako su ispunjeni uslovi iz člana 21. ovog zakona i ako je za to prethodno pribavljeno odobrenje nadležnog opštinskog organa.

Lice koje traži odobrenje za izgradnju dužno je podneti: skicu objekta, odnosno spomenika i potvrdu da je obezbeđeno korišćenje grobnog mesta (parcele).

Ako je grobnica ili drugi spomen objekat izgrađen ili ako je spomenik ili drugi predmet na grobu podignut protivno odredbi stava 1. ovog člana, nadležni organ opštine može narediti obustavljanje radova, odnosno uklanjanje grobnice, spomen objekta, odnosno spomenika ili drugog predmeta, ili narediti njegovo usklađivanje sa uslovima utvrđenim saglasno članu 21. ovog zakona.

IV. KAZNENE ODREDBE

Član 23.

NAPOMENA: Ustavni sud Republike Srbije utvrdio je svojom Odlukom broj IU-53/2006 („Sl. glasnik RS“, br. 120/12) da odredbe člana 23. stav 1. tač. 1. Zakona o sahranjivanju i grobljima (u "Sl. glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Sl. glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/2005), nisu u saglasnosti sa Ustavom, i da iste prestaju da važe danom objavljivanja odluke u „Sl. glasniku RS“, odnosno 21. decembra 2012. god.

Novčanom kaznom od 10.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj organizacija, odnosno mesna zajednica:

1. -neustavna-;
2. ako vrši pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog van groblja koje je u upotrebi (član 10);
3. ako ne obezbedi sahranjivanje za umrla lica iz stava 2. člana 14. ovog zakona;
4. ako ne obezbedi prenos na drugo groblje posmrtnih ostataka (član 19. stav 2).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se i odgovorno lice organizacije ili mesne zajednice novčanom kaznom od 1.000 do 50.000 dinara.

Član 24.

NAPOMENA: Ustavni sud Republike Srbije utvrdio je svojom Odlukom broj IU-53/2006 („Sl. glasnik RS“, br. 120/12) da odredbe člana 24. stav 1. tač. 1. Zakona o sahranjivanju i grobljima (u "Sl. glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Sl. glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/2005), nisu u saglasnosti sa Ustavom, i da iste prestaju da važe danom objavljivanja odluke u „Sl. glasniku RS“, odnosno 21. decembra 2012. god.

Novčanom kaznom od 1.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj građanin:

1. -neustavna-;
2. ako vrši pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog van groblja koje je u upotrebi (član 10);
3. ako postupi protivno odredbama člana 22. st. 1. i 2.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25.

NAPOMENA: Ustavni sud Republike Srbije utvrdio je svojom Odlukom broj IU-53/2006 („Sl. glasnik RS“, br. 120/12) da odredbe člana 25. Zakona o sahranjivanju i grobljima (u "Sl. glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Sl. glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/2005), nisu u saglasnosti sa Ustavom, i da iste prestaju da važe danom objavljivanja odluke u „Sl. glasniku RS“, odnosno 21. decembra 2012. god.

Član 26.

U roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona na grobljima u upotrebi u gradovima, naseljima gradskog karaktera i u turističkim mestima, moraju se obezbediti mrtvačnice.

Član 27.

U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona skupštine opština su dužne da donesu propise u skladu sa ovim zakonom, odnosno da usklade svoje propise sa odredbama ovog zakona.

Organizacije udruženog rada koje vrše pogrebnu delatnost i uređivanje i održavanje groblja, ili mesne zajednice koje vrše poslove uređivanja i održavanja groblja dužne su da u roku od šest meseci od dana donošenja propisa iz stava 1. ovog člana usklade svoje samoupravne opšte akte sa odredbama ovog zakona i propisima skupštine opštine, ako tim propisima nije određen drugi rok.

Član 28.

Republički sekretarijat za urbanizam, stambene i komunalne delatnosti donosi bliže propise o evidencijama koje je dužna da vodi organizacija, odnosno mesna zajednica kojoj je povereno vršenje poslova uređivanja i održavanja groblja.

Član 29.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/61 i 15/65).

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Socijalističke Republike Srbije".

IZMENE:

Ustavni sud u sastavu: predsednik dr Dragiša B. Slijepčević i sudije dr Olivera Vučić, dr Marija Draškić, Bratislav Đokić, Vesna Ilić Prelić, dr Goran Ilić, dr Agneš Kartag Ođri, Katarina Manojlović Andrić, mr Milan Marković, dr Bosa Nenadić, dr Dragan Stojanović, mr Tomislav Stojković, Sabahudin Tahirović i Predrag Četković, na osnovu člana 167. stav 1. tačka 1. Ustava Republike Srbije, na sednici održanoj 19. juna 2012. godine, doneo je

Odluku

Odluka je objavljena u „Sl. glasniku RS“, br. 120/2012 od 21. decembra 2012. godine

Utvrđuje se da odredbe člana 8, člana 23. stav 1. tačka 1, člana 24. stav 1. tačka 1. i člana 25. Zakona o sahranjivanju i grobljima („Službeni glasnik SRS“, br. 20/77, 24/85 i 6/89 i „Službeni glasnik RS“, br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) nisu u saglasnosti sa Ustavom.

Obrazloženje

Sud Srbije i Crne Gore je, 14. januara 2005. godine, ustupio Ustavnom sudu Republike Srbije inicijativu za ocenu ustavnosti odredaba člana 8, člana 23. stav 1. tačka 1, člana 24. stav 1. tačka 1. i člana 25. Zakona o sahranjivanju i grobljima („Službeni glasnik SRS“, br. 20/77, 2/85 i 6/89 i „Službeni glasnik RS“, br. 53/93, 67/93 i 48/94), a drugom inicijativom, koju je Ustavni sud primio 31. oktobra 2005. godine, osporene su odredbe čl. 8. i 25. istog zakona. Po

navodima inicijatora, rešenja sadržana u navedenim odredbama Zakona, imaju za posledicu protivustavno stavljanje u privilegovan položaj pojedinih ideologija i političkih opcija, odnosno, kršenje ustavne garancije o pravnoj jednakosti bez obzira na političko i drugo uverenje.

Inicijative su 13. aprila 2006. godine, na osnovu donetog Zaključka Ustavnog suda, dostavljene na mišljenje Narodnoj skupštini, a 28. septembra 2006. godine Ustavni sud je doneo Rešenje o pokretanju postupka za ocenjivanje ustavnosti člana 8. osporenog Zakona o sahranjivanju i grobljima. Narodna skupština nije dostavila mišljenje povodom podnetih inicijativa, ni odgovor na Rešenje o pokretanju postupka. Postupajući na osnovu odredbe člana 112. Zakona o Ustavnom sudu („Službeni glasnik RS”, br. 109/07 i 99/11) kojom je propisano da će se postupci pred Ustavnim sudom započeti pre dana stupanja na snagu ovog zakona okončati po odredbama ovog zakona, Ustavni sud je nastavio postupak shodno odredbi člana 34. stav 3. Zakona, i utvrdio sledeće:

U toku postupka pred Ustavnim sudom 8. novembra 2006. godine prestao je da važi Ustav Republike Srbije od 1990. godine, u odnosu na čije je odredbe pokrenut postupak za ocenu ustavnosti, pa je ocena ustavnosti osporenih odredaba Zakona o sahranjivanju i grobljima, u nastavljenom postupku, izvršena na osnovu Ustava Republike Srbije koji je na snazi.

Ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava Republike Srbije od 2006. godine, utvrđen je opšti rok za usklađivanje zakona sa Ustavom, tako što je odredbom člana 15. Ustavnog zakona propisano da će se, do 31. decembra 2008. godine uskladiti svi ostali zakoni koji nisu u skladu sa Ustavom.

Zakon o sahranjivanju i grobljima nije usaglašavan ni sa prethodno važećim Ustavom od 1990. godine, niti sa Ustavom koji je na snazi od 8. novembra 2006. godine, iako je donet 1977. godine. Sve izmene i dopune Zakona koje su vršene od njegovog donošenja odnose se na propisane iznose novčanih kazni za postupanja protivna njegovim odredbama. Odredbama osporenog člana 8. Zakona o sahranjivanju i grobljima je utvrđena zabrana podizanja spomenika i drugih grobnih znakova kojima se na neposredan ili posredan način označava pripadnost poginulog, odnosno umrlog lica neprijateljskim pokretima uperenim protiv narodno-oslobodilačke borbe Jugoslavije, odnosno na drugi način označava njegovo učešće upereno protiv te borbe, ili se označava njegova neprijateljska delatnost protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (stav 1.); zabranjeno na spomenike ili druge grobne znakove stavljati podatke, natpise, fotografije i druge znakove (simbole) kojima se na neposredan ili posredan način označava pripadnost poginulog, odnosno umrlog lica neprijateljskim pokretima uperenim protiv narodno-oslobodilačke borbe Jugoslavije, odnosno na drugi način označava njegovo učešće protiv te borbe, ili se označava njegova neprijateljska delatnost protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (stav 2.); zabranjeno podizanje spomenika i drugih grobnih znakova, odnosno njihovo obeležavanje natpisima ili drugim grobnim znakovima u slučajevima kad oni imaju antisocijalistički i neprijateljski sadržaj, ili se njima na drugi način povređuju patriotska osećanja ili idejno-političko i samoupravno opredeljenje radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (stav 3.); zabranjena izrada obeležja i znakova za obeležavanje grobova i spomenika iz st. 1. do 3. ovog člana (stav 4.). Osporene odredbe člana 23. stav 1. tačka 1. i člana 24. stav 1. tačka 1. nalaze se u poglavlju kaznenih odredaba Zakona i propisuju prekršajnu odgovornost za neizvršavanje odredaba člana 8. Zakona, a odredbe osporenog člana 25. Zakona uređuju prelazni zakonski režim, tako što utvrđuju rokove i način postupanja nadležnog organa u sprovođenju odredaba člana 8, st. 1. do 3. ovog zakona.

Prema Ustavu Republike Srbije, Republika Srbija je država srpskog naroda i svih građana koji u njoj žive, zasnovana na vladavini prava i socijalnoj pravdi, načelima građanske demokratije, ljudskim i manjinskim pravima i slobodama i pripadnosti evropskim principima i vrednostima (član 1.), a svrha svih ustavnih jemstava neotuđivih ljudskih i manjinskih prava jeste, prema odredbi člana 19. Ustava, očuvanje ljudskog dostojanstva i ostvarenje pune slobode i jednakosti svakog pojedinca u pravednom, otvorenom i demokratskom društvu, zasnovanom na načelu vladavine prava. Odredbama člana 21, st. 1. do 3. Ustava utvrđeno je da su pred Ustavom i zakonom svi jednaki, da svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije, kao i da je zabranjena svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, društvenog porekla, rođenja, veroispovesti, političkog ili drugog uverenja, imovnog stanja, kulture, jezika, starosti i psihičkog ili fizičkog invaliditeta. Ustavom se jemči sloboda misli, savesti, uverenja i veroispovesti, pravo da se ostane pri svome uverenju ili veroispovesti ili da se oni promene prema sopstvenom izboru (član 43. stav 1.); jemči se sloboda mišljenja i izražavanja, kao i sloboda da se govorom, pisanjem, slikom ili na drugi način traže, primaju i šire obaveštenja i ideje, a sloboda izražavanja može se zakonom ograničiti, ako je to neophodno radi zaštite prava i ugleda drugih, čuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda i zaštite javnog zdravlja, morala demokratskog društva i nacionalne bezbednosti Republike Srbije (član 46.); jemči se sloboda političkog, sindikalnog i svakog drugog udruživanja i pravo da se ostane izvan svakog udruženja (član 55. stav 1.). Prema hijerarhiji domaćih i međunarodnih opštih pravnih akata utvrđenoj odredbama člana 194. st. 1. i 3. Ustava, pravni poredak Republike Srbije je jedinstven, a svi zakoni i drugi opšti akti doneti u Republici Srbiji moraju biti saglasni sa Ustavom.

Odredbama osporenog člana 8. Zakona propisane su zabrane podizanja spomenika i drugih grobnih znakova kojima se posredno ili neposredno označavaju određena svojstva ličnosti poginulog odnosno umrlog lica, a u vezi sa njegovom pripadnošću „neprijateljskim pokretima uperenim protiv narodnooslobodilačke borbe Jugoslavije”, njegovim učešćem uperenim protiv te borbe i neprijateljskom delatnošću „protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije” (st. 1. i 2.), kao i zabrane podizanja spomenika i drugih grobnih znakova, odnosno njihovo obeležavanje natpisima ili drugim grobnim znakovima „u slučajevima kad oni imaju antisocijalistički i neprijateljski sadržaj, ili se njima na drugi način povređuju patriotska osećanja ili idejno-političko i samoupravno opredeljenje radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije” (stav 3.). Polazeći od sadržine navedenih odredaba Zakona i u njima sadržanih osnova zabrane isticanja određenih obeležja na spomenicima i drugim grobnim znakovima, Sud je konstatovao da su osnovi zabrane, odnosno određene vrednosti koje se zabranama štite, u nesaglasnosti sa Ustavom. Ovo najpre iz razloga što pojedine vrednosti kao što su „društveno uređenje i bezbednost” ranije postojeće države – Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, te „idejno-političko i

samoupravno opredeljenje radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije", ne uživaju posebnu zaštitu važećeg ustavnopravnog sistema, odnosno, nisu vrednosti koje poznaje i na kojima se temelji važeći Ustav. Nadalje, pojedine kategorije iz zakona, kao što su „neprijateljski pokreti upereni protiv narodnooslobodilačke borbe Jugoslavije“, „učešće upereno protiv te borbe“, „neprijateljska delatnost“, „antisocijalistički sadržaji“, „patriotska osećanja“ i dr, ustanovljene su sa sadržinom koju su imale, odnosno mogle imati u vreme donošenja ovog zakona 1977. godine, na osnovama tada važećeg Ustava iz 1974. godine. U međuvremenu, sledile su dve promene ustavnog sistema, a u okviru njih i promene zakonodavstva, kao što su, primera radi Zakon o izmenama i dopunama Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i članova njihovih porodica („Službeni glasnik RS“, broj 137/ 04), ili Zakon o rehabilitaciji („Službeni glasnik RS“, broj 92/11), koje su postavile osnove za drugačije shvatanje sada važeće sadržine pojmova na kojima se temelje i neke od zabrana iz osporenog člana 8. Zakona. Ne dovodeći u sumnju ovlašćenje zakonodavnog organa da zakonom uredi režim korišćenja groblja u skladu sa Ustavom, a u tom okviru i mere kojima se štite vrednosti demokratskog društva koje afirmiše Ustav, Sud smatra da zadržavanje u primeni odredaba Zakona koje su zbog očigledne anahronosti postale neprecizne i nejasne, ima za posledicu nemogućnost pouzdanog utvrđivanja sadržine vrednosti koje se njime zaštićuju u sadašnjem vremenu, sadržine prava i obaveza lica na koja se zakon odnosi, koja ponašanja podležu sankcijama propisanim Zakonom i koja su ovlašćenja i obaveze organa javne vlasti kad odlučuju o pravima i obavezama lica u primeni ovog zakona. Takvi nedostaci zakonske uređenosti odnosa, čine da u pravnom poretku egzistira zakon koji ne zadovoljava osnovne zahteve ustavnog načela vladavine prava i u njemu sadržanog zahteva pravne sigurnosti, odnosno ustavnog načela jedinstva pravnog poretka. Izloženo shvatanje neophodnih uslova koje zakon kao opšte pravilo ponašanja treba da ispunjava, Ustavni sud temelji i na brojnim do sada izraženim shvatanjima koje je kroz svoju praksu izrazio Evropski sud za ljudska prava u Strazburu (počev od predmeta „Sunday Times (No.1) protiv Ujedinjenog Kraljevstva“ – presuda od 26. aprila 1979. godine – zahtev br. 6538/74)), koji ukazuje: da zahtevi pravne sigurnosti i vladavine prava traže da pravna norma bude ne samo dostupna licima na koja se odnosi, nego i da bude predvidiva, tako da lica na koja se odnosi mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze kako bi se mogla prema njima i ponašati, i da, s tim u vezi, mogu predvideti posledice svog ponašanja; da zahtev za određenošću i preciznošću pravne norme nije ispunjen ako građani kao savesne i razumne osobe „nagađaju“ o smislu i sadržini norme a organi koji je primenjuju se razilaze u njenom tumačenju i primeni u konkretnim slučajevima; da određenost i preciznost pravne norme predstavlja jedan od osnovnih elemenata načela vladavine prava i ključan je faktor za nastanak i održanje legitimiteta pravnog poretka, što važi za sve grane prava, te da je i uslov za jedinstvenu primenu prava i poštovanje efekata pravnosnažnih presuda i drugih odluka državne i javne vlasti. Navedeni zahtevi za određenošću i preciznošću zakonske norme imaju posebnu važnost u domenu propisivanja zabrana i sankcija, s obzirom na to da takve norme, zbog ograničenje ljudskih prava i sloboda koje u sebi sadrže, jesu inače uslovljene opštim zahtevima za postojanje pisanog zakona, zabranu primene analogije i precizan opis kažnjivog dela.

Iz svih izloženih razloga koji ukazuju na sistemske nedostatke osporenog Zakona o sahranjivanju i grobljima, Ustavni sud je, na osnovu člana 105. Zakona o Ustavnom sudu, zaključio da Narodnu skupštinu obavesti o neophodnoj potrebi da se odredbe Zakona usklade sa Ustavom.

Ocenjujući iz izloženih razloga da odredbe člana 8. Zakona o sahranjivanju i grobljima nisu u saglasnosti sa Ustavom, Sud je iz istih razloga utvrdio nesaglasnost sa Ustavom i odredaba člana 23. stav 1. tačka 1, člana 24. stav 1. tačka 1. i člana 25. Zakona, s obzirom na to da te odredbe po svojoj materijalno-pravnoj sadržini predstavljaju sankcije za neizvršavanje odredaba člana 8. Zakona i da kao takve čine nerazdvojivu pravnu celinu sa neustavnim odredbama člana 8. Zakona.

Saglasno izloženom, Ustavni sud je, na osnovu odredaba člana 42a stav 1. tačka 2) i člana 45. tačka 1) Zakona o Ustavnom sudu, odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 168. stav 3. Ustava, odredbe člana 8, člana 23. stav 1. tačka 1, člana 24. stav 1. tačka 1. i člana 25. Zakona navedenog u izreci prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u „Službenom glasniku Republike Srbije“.